

Nr 75.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående årligt understöd å allmänna indragningsstaten åt ombudsmannen vid sjömanshuset i Hudiksvall O. Carlsson; given Stockholms slott den 4 februari 1927.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Felix Hamrin.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 februari 1927.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETTERSSON, HELLSTRÖM, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Hamrin, anför:

I § 8 mom. 5 av förordningen den 13 juli 1911 (nr 86) angående sjömanshusen i riket samt sjöfolks på- och avmönstring med mera finnes stadgat, bland annat, att det i särskilda fall, där omständigheterna anses betinga sådant, må ankomma på vederbörande sjömanshusdirektion att göra framställning hos kommerskollegium om tilldelande åt ombudsman eller annat biträde vid sjömanshus, som entledigas från sin befattning, av någon gratifikation från sjömanshuskassan eller pension samt att, därest kollegium anser pension från berörda kassa eller eljest böra ifrågakomma, ärendet av kollegium skall underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Sedan kommerskollegium, under åberopande av sagda föreskrifter, med skrivelse den 11 mars 1914 till Kungl. Maj:ts prövning överlämnat till kollegium inkomna ansökningar om pension för tre sjömanshustjänstemän,

Bihang till riksdagens protokoll 1927. 1 saml. 65 häft. (Nr 75—76.)

gjorde Kungl. Maj:t under tionde huvudtiteln i den till 1915 års riksdag avlätna statsverkspropositionen framställning om beredande av pension med vissa angivna belopp åt nämnda befattningshavare, under villkor att av vederbörande sjömanshuskassas egna medel till envar av dem i årlig pension utbetalades minst lika stort belopp, som bleve av statsmedel beviljat.

I anledning av sagda framställning anförde riksdagen i skrivelse den 28 maj 1915, nr 10, bland annat, att riksdagen, då frågan om ordnandet av pensionsförhållandena för den vid sjömanshusen anställda personalen icke vunnit sin slutliga lösning, för sin del icke ansåge lämpligt att åt vissa av sjömanshusens tjänstemän fastställa pensioner, till vilka staten skulle biträda med hälften. Med hänsyn till det arbete, som staten för olika ändamål pålade sjömanshusen, och den nytta, som det allmänna obestriddigen därav hämtade, samt då de tjänstemän, framställningen avsåge, borde beredas tillfälle att avgå för att ersättas med yngre krafter, ansåge riksdagen emellertid det vara med billighet överensstämmande, att staten under form av årliga understöd från allmänna indragningsstaten lämnade bidrag till deras försörjning på ålderdomen. I enlighet härmed beviljade riksdagen ovan nämnda sjömanshustjänstemän årliga understöd till avrundade belopp.

Sedermera har riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts i propositionerna nr 72 till 1921 års riksdag, nr 15 till 1923 års riksdag och nr 43 till 1925 års riksdag därom gjorda framställningar beviljat ytterligare fem sjömanshustjänstemän understöd från allmänna indragningsstaten med vissa angivna belopp ävensom medgivit, att å samma understöd finge utgå dyrtidstillägg enligt de grunder, som då vore eller framdeles kunde varda fastställda för f. d. befattningshavare i statens tjänst, med iakttagande likväl, att, därest till någon av de fem befattningshavarna årligt understöd utbetalades jämväl från vederbörande sjömanshuskassa, dyrtidstillägget till denne skulle beräknas å det sammanlagda understödsbeloppet men av statsmedel bestridas allenast med vad som av det sålunda beräknade dyrtidstillägget belöpte på den från allmänna indragningsstaten utgående delen av understödsbeloppet.

Nu har kommerskollegium i skrivelse den 31 december 1926, med överlämnande av en från direktionen över sjömanshuset i Hudiksvall inkommen framställning om pension åt ombudsmannen vid samma sjömanshus Olof Carlsson, hemställt, att ett årligt understöd av 1,400 kronor måtte beredas Carlsson, därav ena hälften skulle utgå från allmänna indragningsstaten och andra hälften bestridas av sjömanshuskassan, samt att å ifrågavarande understöd måtte få beräknas dyrtidstillägg enligt samma grunder som dem, vilka gälla för f. d. befattningshavare i statens tjänst, och med lika fördelning mellan statsverket och sjömanshuskassan.

Av handlingarna i ärendet framgår, bland annat, att Carlsson är född den 5 juli 1845 och alltså uppnått en ålder av 81 år. Carlsson har sedan den 10 december 1894 eller under mera än 32 år innehaft sin nuvarande

befattning. Såsom ombudsman uppbär Carlsson, förutom dyrtidstillägg, en avlöning av 1,800 kronor, varjämte han äger tillgodonjuta de vid sjömanshuset inflytande sportlerna, vilka, enligt vad kommerskollegium meddelat, under senaste femårsperiod uppgått till i medeltal omkring 205 kronor för år. Direktionen framhåller, att Carlsson på grund av sin höga ålder saknar varje möjlighet att medelst någon verksamhet bidra till sitt uppehälle efter avskedstagandet, varjämte företetts ett av två personer utfärdat intyg, att Carlsson, om pension icke beviljades honom, skulle komma i ekonomiskt betryck.

I sin ovanberörda skrivelse den 31 december 1926 anför kommerskollegium, efter att bland annat hava erinrat, hurusom Carlsson den 15 maj 1925 tilldelats medaljen i guld av femte storleken med inskrift »För nit och redlighet i rikets tjänst», följande:

Kommerskollegium.

»Med hänsyn till det av Carlsson å befattningen ifråga innehavda antalet tjänsteår torde beloppet av pensionen eller det årliga understödet skäligen böra bestämmas till 1,400 kronor. Härå torde dyrtidstillägg enligt samma grunder som dem, vilka gälla för f. d. befattningshavare i statens tjänst, böra utgå.

Av det sammanlagda beloppet, som i enlighet med vad nu föreslagits skulle utgå till Carlsson efter erhållet entledigande från ombudsmansbefattningen, synes kollegium skäligen hälften böra bestridas genom särskilt statsanslag och, i överensstämmelse med riksdagens beslut i vissa föregående fall (se riksdagens skrivelser den 28 maj 1915 angående regleringen av utgifterna under riksstatens tionde huvudtitel samt den 14 juni 1921, den 7 april 1923 och den 18 april 1925 angående vissa framställningar rörande elfte huvudtiteln), såsom bidrag till Carlssons ålderdomsförsörjning under form av årligt understöd utgå från allmänna indragningsstaten. Återstående hälften torde få bestridas av vederbörande sjömanshuskassas medel.

Under återopande av vad sålunda anförts får kollegium hemställa, det Eders Kungl. Maj:ts tacktes, i syfte att Carlsson må från och med månaden näst efter den, under vilken avgång från ombudsmansbefattningen äger rum, under sin återstående livstid komma i åtnjutande av årligt understöd till ett belopp av 1,400 kronor jämte dyrtidstillägg därå enligt samma grunder, som äro eller kunna varda fastställda för f. d. befattningshavare i statens tjänst, *dels* medgiva, att härav ett belopp av 700 kronor jämte andel i enligt nyss angivna grunder utgående dyrtidstillägg må bestridas av vederbörande sjömanshuskassa, *dels ock* vidtaga åtgärd för att ett belopp av likaledes 700 kronor må utgå från allmänna indragningsstaten, med föreskrift tillika att dyrtidstillägget för Carlsson skall beräknas å det sammanlagda understödsbeloppet, men av statsmedel bestridas allenast med hälften av det sålunda beräknade dyrtidstillägget.»

I utlåtande den 24 januari 1927 förklarar sig statskontoret icke hava annat att erinra mot kommerskollegii framställning än att det understödsbelopp, som ifrågasatts skola utgå från allmänna indragningsstaten, syntes

Statskontoret.

böra minskas till närmast lägre med 12 delbara tal eller sålunda till 696 kronor.

*Departements-
chefen.*

Vid föredragning inför Kungl. Maj:t den 28 januari 1921 av den framställning från kommerskollegium, vilken föranledde avlåtande till riksdagen av ovannämnda proposition, nr 72, redogjorde dåvarande chefen för handelsdepartementet i korthet för de förslag, som dittills framkommit i fråga om ordnandet av sjömanshustjänstemännens pensionering. Denna redogörelse tillåter jag mig här återöpa. Till vad därvid yttrades vill jag nu — under hänvisning till vad jag under punkten 26 i tionde huvudtiteln av den till innevarande års riksdag avlåtna statsverkspropositionen anfört beträffande den under utredning varande frågan rörande omorganisation av sjömanshusen — endast lägga, att det icke lär vara möjligt att, innan sistberörda fråga fått sin lösning, framlägga något allmänt förslag till pensionsbestämmelser för sjömanshusens personal. Frågan om understöd åt ifrågavarande sjömanshustjänsteman torde under sådana omständigheter lämpligen böra, i överensstämmelse med ämbetsverkens förslag, lösas på samma sätt som de tidigare behandlade spörsmålen av enahanda art eller med andra ord så, att ett efter omständigheterna avpassat årligt understödsbelopp beredes honom dels från allmänna indragningsstaten och dels från Hudiksvalls sjömanshuskassa med lika fördelning mellan statsverket och sjömanshuskassan. Å understödets totalbelopp torde, i likhet med vad i ovan omnämnda fall ägt rum, få utgå dyrtidstillägg att fördelas mellan statsverket och sjömanshuskassan efter samma proportion som själva understödsbeloppen.

I avseende å storleken av det understödsbelopp, som ifrågasatts till utbetalning från allmänna indragningsstaten, ansluter jag mig till vad statskontoret föreslagit. Givetvis bör vid bifall härtill bidraget från sjömanshuskassan fastställas till samma belopp.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, *dels* att ombudsmannen vid sjömanshuset i Hudiksvall Olof Carlsson må från och med månaden näst efter den, under vilken avgång från befattningen äger rum, å allmänna indragningsstaten under sin återstående livstid åtnjuta årligt understöd med sexhundra nittio sex kronor,

dels ock att å ifrågavarande understöd må utgå dyrtidstillägg enligt de grunder, som äro eller kunna varda fastställda för f. d. befattningshavare i statens tjänst, med iakttagande likväl, att, därest till Carlsson årligt understöd utbetalas jämväl från Hudiksvalls sjömanshuskassa, dyrtidstillägget skall beräknas å det sammanlagda understödsbeloppet men av statsmedel bestridas allenast med vad som av det sålunda beräknade dyrtidstillägget belöper på den från allmänna indragningsstaten utgående delen av understödsbeloppet.

Vad föredragande departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Maj:t Konungen bifalla samt förordnar, att proposition i ämnet skall till riksdagen avlätas av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Karl Lindström.